

PLF-mytt

PERSON- och LOKALHISTORISKT FORSKARCENTRUM OSKARSHAMN

IT OCH PLF

Informationstekniken tränger sig på och utvecklas med en hastighet, som kan vara svår att följa. Den som inte är på alerten och hänger med i utvecklingen kan lätt bli ifrånsprungen. Inom PLF har vi alltid försökt tillvarata och utnyttja den nya tekniken, och det är vår ambition även för framtiden. Det bör nämnas att två av våra styrelsemedlemmar har egna hemsidor på Internet. Vår dataansvarige Sam Blixt har en personlig hemsida med adressen: <http://www.algonet.se/~samblixt/>.

Vice ordföranden i PLF Barbro Sander ansvarar för en hemsida, som beskriver byn Mellingerum under adressen:

<http://w1.491.telia.com/~u49104991>

Nu planerar styrelsen att lägga ut en hemsida för PLF. Den finns redan något ofullbordad och kan beses under adressen:

<http://www.algonet.se/~thunberg/plf/>

Utformningen kommer att diskuteras inom styrelsen, men goda råd från våra medlemmar är alltid välkomna.

Den första sidan kommer enligt nuvarande förslag att vara en aktuellsida, där besökaren omedelbart ser det som hör den närmaste framtiden till. En sida kommer att berätta om föreningen i allmänhet, dess historia och målsättning och den sidan kommer också att finnas på engelska. Tidsplanen för föreningen ett år framåt, som fastlades vid årsmötet, kan vara bra att ha tillgänglig på datorn, och styrelsemedlemmarna kommer att presenteras på ett mera ingående och personligt sätt. De senaste protokollet från årsmöte och föreningsmöten bör kunna läsas även av dem som inte har möjlighet att besöka vår arbetsstuga. Vår databas kommer naturligtvis

UR INNEHÅLLET

Kallelse till föreningsmöte.....	2
Tabellverket.....	3-4
Abraham Perssons förpliktelser.....	4-5
Emmekalvsroten.....	6-8
Årsmötet.....	9
Läsövning.....	9
Nya medlemmar.....	10
Tidsplan för ett år framåt.....	12
Lösning till läsövning.....	12
Utdrag ur årsmötesprotokollet.....	12
Notiser.....	12

att finnas med på ett hörn och de senaste numren av PLF-tidningen ska kunna läsas av alla intresserade. Det kommer också att finnas en anslagstavla, där man kan korrespondera med redaktionen, styrelsen eller övriga medlemmar. Den bör för övrigt också kunna användas för efterlysningar och som anbyttartavla. Till sist planerar vi att ha en sida med intressanta länkar, där läsaren själv kan skriva in adressen till sin egen hemsida.

En hemsidas layout och innehåll är emellertid inte något en gång för alla givet. Den bör befinna sig i ständig förändrig, allt eftersom nya idéer växer fram. Det är emellertid vår förhoppning, att den hemsida, som PLF nu håller på att arbeta fram, ska bli en viktig kanal ut till våra medlemmar, där vi kan sprida kännedom om vår förening, och där våra medlemmar också får större möjlighet att kommunicera med styrelsen och med varandra. Rätt använd kommer denna nya teknik att minska avståndet mellan alla medlemmar i föreningen.

Anders Thunberg

Kallelse

Person- och Lokalhistoriskt Forskarcentrum
håller föreningsmöte
lördagen den 6 maj kl. 10.00
i Logelokalen, Stora Torget 5, 2 tr., Oskarshamn

Mötesförhandlingar

Presentation av hemsidor

Sam Blixt (personlig), Barbro Sander (byn Mellingerum)
Anders Thunberg (PLF:s kommande)

Kaffeservering, lotteri

Det blir även möjlighet till sökning i databasen

PLF:s styrelse och uppdrag under verksamhetsåret 1999/2000

Namn	Uppdrag	Telefon	E-post
Gunnar Källenius	ordförande	0491 - 620 63	sbb1024@post.netlink.se
Barbro Sander	v. ordförande	0491 - 750 30	049175030@telia.com
Kurt Stenfelt	sekreterare	0491 - 120 56	
John-Olof Dillström	kassör	0491 - 919 22	
Sam Blixt	dataansvarig	0491 - 151 28	sam.blixt@oskarshamn.se
Britt Maria Ekstrand	ansvarig för brevfrågor	0491 - 186 55	bm.ekstrand@telia.com
Birgitta Drehmer	v. sekreterare	0491 - 157 41	birgitta.049115741@telia.com
Anders Rotviker	materielfrågor	0491 - 620 11	
Anders Thunberg	redaktör för PLF-nytt	0491 - 766 411	anders.0491766411@telia.com
Roger Axelsson	suppleant	08 - 32 58 20	
Curt Holm	suppleant	0491-138 04	
Maj Holm	suppleant	0491-138 04	

PLF-nytt, medlemstidning för Person- och Lokalhistoriskt Forskarcentrum, Oskarshamn.

Utkommer fyra gånger per år. Upplaga omkring 1100 exemplar.

Manus till artiklar och andra skriftliga bidrag sändes till

PLF, Box 23, 572 21 OSKARSHAMN.

Bidrag kan också sändas till e-postadress: **plf.oskarshamn@post.netlink.se**

Utdrag ur artiklar får göras med angivande av källa och författare.

PLF-nytt nr 54 utkommer i augusti 2000.

I redaktionen: Anders Thunberg (se ovan). Curt Holm och Maj Holm (se ovan).

Släktforskarens udda källor.....

TABELLVERKET

En föregångare till SCB

1749 godkändes en riksomfattande plan för ett tabellverk med sammanställningar av grundläggande demografiska fakta om sockenbefolkningens/församlingmedlemmarnas ålder och kön, antalet födde och döde etc., med andra ord en föregångare till dagens Statistiska Centralbyrå.

Om det svenska prästerskapet hade varit väl-disciplinerat borde huvuddelen av dessa uppgifter ha varit tillgängliga redan från 1686, då kyrkolagen påbjöd kyrkobokföring. Hur det ser ut med den saken vet varje släktforskare. För PLF:s speciella "experimentsocken", Döderhult, finns t.ex. bara enstaka år av uppgifter om döpte, vigde och begravde för 1600-talet. Den första husförhörslängden kom först 1766. Den var i stort sett oläsbar, vilket vi strax skall återkomma till.

Tabellernas omfattning

Tabellerna är mikrofilmade. I detta exempel har använts SVARS kortserie "08 DÖDERHULT CIII:1 1749-1801 0435 5/5".

Tabellerna för första året 1749 omfattar fyra tabeller.

Tabell I är ett utdrag av 1749 års kyrkobok över socknens "födde och döde samt nygifte personer". Där anges månad för månad:

Döpte.

Äkta barn (söner, döttrar); oäkta barn (söner, döttrar), summa (söner, döttrar). Totalt är summan 41.

Begravne.

Barn under 10 år (mankön, qvinkön, summa); ungdom och ogift folk (mankön, qvinkön, summa); gift folk (mankön, qvinkön, summa).

Totalt är summan 26.

Hjonelag

Upplösta genom döden (9 hjonelag), vigde (12 par).

Till tabellen finns anvisningar om vad den skall innehålla samt hur tabellen skall behandlas av olika myndigheter, från prästen, via prosten, stiftet etc. till central myndighet.

Vidare anges märkligheter att redovisa, t.ex. tvilling(trilling)födslar, dödfödda barn, vanliga sjukdomar, dödsdömdas missgärningar etc.

Tabell II är en detaljerad redovisning av antalet döde

av man- resp. qvinkön, indelade i inte mindre än 21 åldersklasser från yngre än 1 år till över 90 år och enligt 34 olika dödsorsaker, sjukdomar, barnsbörd, mord, olyckor, avrättningar etc.

Även här finns anvisningar om tabellernas behandling i olika instanser samt krav på rapport om "hvad sällsamt i Församlingen sig tilldragithafwer".

Tabell III innehåller "nödig underrättelse" bl.a. om befolkningens tillväxt genom "hälsosamma inrättningar" eller avtagande genom sjukdomar, hunger etc., samt befolkningens fördelning på ålder, kön, giftermål, stånd och "omständigheter". Tabellen är synnerligen detaljerad.

En "ålderstabell" fördelar socknens 1 385 invånare på kön i de 21 åldersgrupperna och anger socknens invånarantal till 667 av mankön och 718 av qvinkön.

En "giftermålstabell" redovisar gifta (243 plus 243), änklingar (11) och änkor (53!!), ogifta över 15 år (129 resp. 152), barn under 15 år (281 resp. 270).

En "ståndstabell" fördelar socknens invånare efter stånd, yrke etc., tillsammans 32 kategorier, vissa med underavdelningar t.ex. särskild kolumn för barn under 15 och ungdom över 15 år inom vissa yrkeskategorier. Här redovisas inte bara adeln, prästerskapet, borgare och bönder i klump, (som "ridder-skap och adel", "prästerskapet" etc.), utan även i underavdelningar efter yrken och status m.m., t.ex. länsmän, lakejer, krämare, fattiga prästänkor, hantverkare, tjänstefolk, "galne och ursinnige utom hospital", "lägrade qvinfolk", torpare med och utan utsäde etc. etc.

Befolkningen fördelas på detta sätt under inte mindre än drygt 60 olika kategorier. Naturligtvis utgörs huvuddelen av socknens 1 385 invånare av bönder och torpare med deras barn, tjänstefolk och inhyses, nämligen 1.242. Näst störst grupp är krigsfolket (i tjänst och avskedat) med 47 personer. Denna tabell undergår en hel del förändringar under årens lopp i takt med ändrad social struktur.

I en tabell över "omständigheter" finns för Döderhult som lantförsamling två uppgifter att fylla i:

V. "Hushåll, Matlag eller Röktal på landet, undantagne the Gemene af krigsfolk, alla utfattige och eländige". (I detta fall 219 hushåll etc.).

VI. "Gästgifverier på landet". (2).

VII. "Krogar på landet. (0).

(Motsvarande uppgifter för stadsförsamlingar gäller "Hushåll.", "Caffehus", "Källare" och "Krogar").

Slutligen finns en "Methodisk tabell" med anvisningar hur man skall fylla i tabell III ovan. I den finns också noggranna anvisningar för hur husförhörlängder skall föras, särskilt intressanta för släktforskare, som läser 1700-talets husförhörlängder. Där finns också tidstypiska haranger om tabellernas nödige ändamål "både til Guds äras utvidgande.....såsom ock til Rikets sanskyldiga välstånd och styrka...". Tabellverket är "jämväl med flit gjordt så lätt och enfalligt, at ock et barn, som allenast lärde att addera någom liten summa, kan utnyttjas til at avsluta thesse tabeller....."

Tabellernas utveckling under 1700-talet

Utformningen blir i stort sett densamma under hela århundradet. Vissa detaljer slopas, andra tillkommer. Så tillkommer t.ex. uppgifter om barnaföderskornas ålder.

Rapporterna blir mer detaljerade, när prästerna lär sig namnen på flera sjukdomar. Mot slutet av seklet rapporteras, vilka sjukdomar som är årstidstypiska, t.ex. bröstsjuka på våren 1799, vattensot på vintern 1796.

Anmärkningsvärda händelser börjar nedtecknas, "en ägta hustru födt 2 barn, 2:ne döttrar. En skogvak-

tare drunknat" (1771).

Årsväxten börjar rapporteras. "...varit välsignad så af råg som korn, men säden likväl dyr och svår för den Fattige at få kjøpa...." (1796).

"Årsväxten varit hvad rågen angår härlig, men kornet mycket svagt. Rågen kostar tunnan 2 RD, 16 sk specie" (1781). "...svag och ingen säd i denna Församling till försäljning" (1785).

Tabellernas användbarhet

Av beskrivningen ovan står det klart att tabellverkets uppgifter är första klassens källa för sockenforskning för tiden efter 1749. Socknens demografiska och sociala struktur finns ju där i detalj och utvecklingen kan följas år för år.

Men tabellverket kan också vara till nytta för släktforskare som t.ex. vill konstruera ett församlingsregister för en viktig socken som saknar husförhörlängd eller vill rekonstruera en husförhörlängd som saknas eller är svårtolkad.

Till detta hoppas jag kunna återkomma i nästa nummer. Efter ca 15 års arbete kommer då den rekonstruerade husförhörlängden för Döderhults socken för perioden 1766–1807 att föreligga i tryck eller på skiva.

Den som är intresserad i detta projekt hänvisas till Släkthistoriskt Forum nr 3/1987, där projektet presenteras närmare.

Gunnar Källenius

Abraham Perssons äktenskapliga förpliktelser

Stranda Härad's Sommaring

Den 26 Junii 1761

N: 55 Hustru Brita Persdotter i Lilla Saltwik har instemt sin man Abraham Persson, at wisa för hwad skiäl och orsak han så lången tid sedan han med henne blifwit gift, håller sig undan från hennes Sällskap och umgängen. Abraham Persson berättar sig wara 25 år g. och föregifwer sig icke wara fader till hennes framfödde gässebarn, hwilcket föranlåtit (hoÜ) taga sin Persson i säkerhet och skilja sig wid hennes Sällskap.

På fråga om Abraham Persson har någon annan misstänkt med hwilken Brita delar sitt förtroende? Swarade han sig icke kunna någon utnämna, men sielf skall han icke wara Barnets fader. Widare frågades om Abraham Persson sedan wigselen skiedde

intet haft sängelag med Brita, hwartill han wäl i början sökte neka men widgår omsider at han första halfwa året effter wigselen med Brita uti en säng tillsammans legat, under hwilken tid han likväl alldrig skall med henne haft något kiötsligt umgänge elè wettat huru sådant skulle wärckställas.

Detta gaf Härad's Rätten anledning göra än ytterligare den frå(gan) om Abraham Persson af naturen är dertill wanför och obeqwäm, hwarpå han sökte flera utvägar at gifwa något redigt swar, men ytttrade sig doch omsider, at han tror det naturen icke beskiärt honom den styrckan, som till ägtenskaps plikts fullbordande ärfordras, i synnerhet som han icke skall kändt någon sådan retelse elè böijelse.

Ytterligare på fråga om Brita efter wigselen sitt foster för tidigt framfödt? Swarades nej, hwarvid Abraham Persson wiste sig ganska kunnig om huru

Britt Maria Ekstrand, styrelseledamot i PLF sedan många år, tillbringar en stor del av sin tid i arbetsstugan, där hon besvarar brev från medlemmar, som vill veta om deras anor finns i databasen.

Hon har också hittat denna pärla bland Stranda härads protokoll.

Britt Maria Ekstrand

länge en qwinna bärer gemenligen sitt foster.

Nämnden och Kronolänsmannen Elfving närvarande gifwa wid handen, at Brita ej allenast äger om sig et godt loford, utan och at denna Rätt (för) detta wid Tio daler S^{ms} wite förlagdt Abram Persson, at blifwa när sin hustru.

I anledning af Abraham Perssons förburne oförmögenhet, lätt HäradsRätten igenom Kronolänsmannen Elfving, Häradsdomaren Carl Olsson i Gåröö och nämдемannen Lars Persson i Ödebo besigtiga Abraham Perssons Kroppsdelar, ( ) sedan sådant war skiedt, intygadt sig hafwa funnit honom äga fullkomlig styrcka at umgåås med qwinnokön och kunna aflelse befordra. Hafwandes de befunnit dess hemliga lem och hwad dertill hörer i så fullkommeligit stånd och sig utlåta at hwar qwinna skulle finnas Klagelös om hon ägde man af så god vigeur som naturen Abraham Persson i den delen (äger). Härefter utlät sig Abraham Persson at han wäl will försöka hädanefter umgåås med sin hustru som sig bör, men skall ej kunna råda för om han icke kan befordra hennes nöije.

Brita säger sig alldeles hafwa funnit Abraham Persson i sådan belägenhet under den tid han med henne hade sängelag at hon icke har den minsta anledning at wällja någon främmande. Skolandes alla Abraham Perssons inwänningar wara updictade konstgref af Abraham Perssons moder at få honom ledig ifrån ägtenskapet, hwilcket alt deraf skall så mycket klarligare skiönjas, som hon utan at derifrån råda sin Son honom hyst och herrbergerherat under den tid han Brita förlupit.

Utslag

Rannsakningen utwisar det Abraham Persson sökt föregifwa, at dess obeqwämelighet till ägtenskapspligtens fullgörande föranlåtit honom skillja sig wid dess hustrus umgänge, sedan hon utan dess

tillhjälp blifwit hafwande och et gässebarn framfödt, men emedan Kronolänsmannen wälacktadt Bengt Elfving, häradsdomaren Carl Olsson och nämдемannen Lars Persson, hwilka besigtigat Abraham Perssons *partes Genitales*, intygat sig hafwa befunnit dess föregifwande ogrundat, hwartill kommer, at Abraham Persson sedan han widgådt sig ½ år efter wigselen och till dess han märkte dess hustru Brita Persdotter wara

hafwande med henne uti en säng tillsammans legat, utan at han gittat påstå eller utnämna någon annan, som med henne under denna tiden kiötsligt umgänge pläгат, wid hwilket för( )ttande HäradsRätten icke annat kan än ansee alla Abraham Perssons gjorde inwänningar för ogrundade och upspunna, at kunna undgå de påfölgder, som dess egensidiga skillnad ifrån dess hustru med sig föra kan, och det så mycket mera som sådane ursäcker blifwit förbigågne då han för et sådant uppförande war anklagad och thenna Rätt honom wid Tio dal. S^{ms} wite förelade, at blifwa när sin hustru; Förthenskull och i stöd af ( ) Cap: ( ) och ( ) :§:§: gifto:B.: profwar HäradsRätten ej mindre rättwist, at förklara honom skyldig böta 25 D S^{mt} af dess enskijllte lott i Boet, än sakhålla honom till det af HrdRätten förelagde Tio dahl^e S^{mt} wite, äfwensom och HrdRätten lika skiäligt profwar wid et ytterligare wite af 58 D^e S^{mt} förelägga honom hädanefter icke dess hustru öfwergifwa, utan med henne i Kärlek och sämja sammanlefwa.

År 1762 mål 48

Alt som Abram Persson i Saltvik efter skiedd undersökning befinnes wara oförmögen betahla the honom wid 1761 års sommaring ålagde 25 R S^{mt} böter och 10 R S^{mt} wite likmätigt domboken N:o 55, altså för hans samma böter med 12 dagars fängelse wid watn och bröd på Calmare Slott: som H Kron B. Mörck wi KronoBefallningsmannen Isak Mörk

Källa:
Stranda Härads dombok

Vill Du veta mer om Abraham Persson får Du slå upp sidan 8. Där redovisar Britt Maria en del av det, som hon hittat i arkiven.

Nedanstående redogörelse över Emmekalvsroten är ett resultat av ett grupparbete under Gunnar Källenius ledning. Han har ur arkiven plockat fram det material, som gruppmedlemmarna sedan bearbetat. Resultatet har nedtecknats av Ulla Gustafsson. Hon är född i Vånevik och bor sedan 35 år i Påskallavik. Emmekalvsroten är belägen i sydöstra hörnet av Döderhults socken och omfattar även två gårdar på Runnö. Redogörelsen fortsätter i nästa nummer.

Emmekalvsroten

Följande gårdar ingick i Emmekalvsroten:

Emmekalv 2/1 mtl FR	Emmekalv 1/1 mtl aoe (KR)
Emmekalvs torp 1/4 mtl KR	Nötö 1/2 mtl aoe
Runnö nr 1; 1/1 mtl aoe	Runnö nr 2: 1/1 mtl aoe
Älvhult 1/2 mtl aoe	Em nr 2: 1/4 + 1/8 mtl FR

Gårdarna var förhållandevis små och avkastningen låg. Nötö- och Runnögårdarna saknade åkerjord och för dessa var fisket en viktig näring.

Gårdarna på Runnö hade den högsta årliga räntan, därefter kom Emmekalvs krog. De övriga gårdarna hade en mycket låg ränta.

Under så gott som hela seklet var gårdarna i Emmekalvs rote förmedlade, d.v.s. mantalet var nedtaget. Åtskilliga år var de ”till öde lagda”, vilket innebar att bönderna inte kunde betala någon skatt.

I följande sammanställning redogöres för respektive gårdars beskaffenhet, årliga räntan, kreatursstocken, kronotiondet m.m.

Hemmanet Emmekalv, Döderhults socken, Sandshults rättardöme, Emmekalvs rote. Första belägg 1311.

Hemmanet Emmekalv har anor från 1300-talet och skrevs då Embakalf. Birger Pedersen av Finstaätten ägde vid denna tid flera gårdar i Småland, bl.a. Grönskog. Emmekalv, beläget i södra fjärdingen av Döderhults socken, var ett hemman under denna gård. Sonen Israel Birgersson ärvde sedan gårdarna. I dennes jordebok omtalas en enhet med utsädet 10 spann ”in Embakalff”.

Under 1400-talet kom hemmanet att tillhöra ätten Bielke. Även Sten Sture d.ä. förvärvade en gård i Emmekalv. Den senare ägdes på 1500- och 1600-talen av Gustav Vasa och hans arvingar, medan den förstnämnda under lång tid förblev en frälsegård.

Hemmanet Emmekalvs krog 1/1 mtl aoe (KR)

Ett aoe-hemman betraktades som kungens och hans arvingars personliga egendom. På 1620-talet började gårdarna överföras till kronan, vilket var det verkliga förhållandet. Beteckningen aoe stod i många fall fortfarande kvar, även när frälset övertagit egendomarna.

Ägarförhållandena blev under mitten av seklet något förvirrande, då adeln började handla med att byta till sig snart sagt alla gårdar utom de som redan var förläningar. Fr.o.m. 1649 blev landshövdingen Conrad von Falkenberg ägare till Krogen och Emmekalvs torp, vilka han ”enligt Norrköpings beslut* sig tillbytt”. Det senare skattelades som ett hemman troligen på 1640-talet. Båda kronogårdarna tillhörde nu adeln, vilket betydde att hela hemmanet Emmekalv var Fr. På 1650-talet betalade bönderna nästan ingenting av årliga räntan till kronan.

C. v. Falkenberg ansåg att han nu hade rätten till det fiskevatten, som tillhörde kronan, och han utnamnde gästgivaren Olof Clemmentsson till rättare över sin egendom i Emmekalv.

I slutet av 1670-talet började kronan dra tillbaka förläningar och bytesgoods vid den s.k. reduktionen. Emmekalvs krog kom att tillhöra Landsstaten, d.v.s. att gårdens avkastning öronmärktes till löner för befäl och tjänstemän. Tidigare hade gården ställt upp med knekt.

Gabriel v. Falkenberg possiderade ett antal år på 1680-talet (besittning av gården). Troligen blev gästgivarhemmet vid denna tid även postgård.

Det är omöjligt att klarlägga, vilka bönder som samtidigt var brukare av hemmanet, eller om de avlöste varandra på grund av ålder, sjukdom eller död. Först i slutet av seklet finner man efternamn, hustrur, söner och döttrar, då en del mantalslängder och uppgifter ur kyrkobokföringen finns tillgängliga.

Förutom bonden-gästgivaren på Krogen fanns åtminstone ännu en brukare på gården.

Några av dem som bodde på Emmekalvs krog under 1600-talet

1600–1609:

Nils, gästgivare. *Nils enka Britta* samtidigt. Möjligen var hon mor till *Nils*.

1610–1619:

Enkan nämns 1619, *Nils* förekommer inte. Var han död? Kanske i pest?

Olof, troligen nu gästgivare.

Karl, hemmabrukare, mindre gård. I sockennämnden 1612.

Övriga: *Berge* (Börje), dotter *Botel* (Botill) f. 1618.

1620–1629:

Olof sista dok. 1623. *Nils* från 1624. Var *Nils* nu gästgivare och son till den föregående gästgivaren *Olof*?

Enkan, kanske *Olofs* änka? (*Nils* rot.- och utskr. längd 1629).

Per, kronans laxfiskare, även jordbrukare.

1630–1639:

Per hela decenniet. *Nils* sista dok. 1635.

Lars Karlsson, hemmansbrukare. Son, yngling: *Erik Larsson*.

Övr: knekthustrun *Kerstin*.

1640–1649:

Lars Karlsson, ännu 1642.

Lars Nilsson, nämndeman 1649. Troligen ännu gästgivare.

1650–1659:

Lars Nilsson och senare *Nils Larsson*, tydligen son till *Lars*. *Nils* nu nämndeman och förmodligen gästgivare.

* *Gods, som donerats enl. Norrköpings beslut år 1604, kunde till skillnad från allodium inte ärvas. (allodium = jordegendom som besittes med full ägande- och arvsrätt.)*

1660–1669:

Nils Larsson första delen av dec. Fr.o.m. 1664 är **Olof Clemmentsson** gästgivare.

Olofs hustru **Karin Jonsdotter** (Jönsdotter) från Emmekalv, vigda 1663. **Clemmet**, deras son.

1670–1679:

Olof Clemmetsson, gästgivare. 1671 nämns Olof C. som Falkenbergs rättare på Emmekalvs hemman.

1680–1689:

Enl. mantalslängd 1685: Olof Clemmetsson samt hustru och två drängar. **Jöns Persson**, inhyses med blind hustru. Var Jöns son till till laxfiskaren Per på 1620-talet? Jöns var född 1628, död 1688. Kunde Jöns möjligen vara far till O. Clemmetssons hustru Karin?

Sonen Clemmet (Olofs son) bor på gården med sin hustru. Barn tas inte upp i mantalslängderna. Nils, troligen hemmansbrukare.

1690–1699:

Olof Clemmetsson, gästgivare. Mantalslängd 1699: Man, hustru, son, piga. ”Och har en piga som vanför är och en gosse under 15 år”. Nils.

Fr.o.m. 1699 **Gabriel Nilsson**.

Olof Clemmetsson dog i den stora pestepedemi, som var den sista i vårt land. Han var då 80 år gammal. I Döderhults dödsbok 1710 är antecknat, att Emmekalvs gästgivargård är alldeles utdöd: ”---Börje Nilssons hustru och barn, vilka fördes till Mönsterås. Men kärringen, en gosse och flicka begrovs i backen vid huset.” ---”Barnen Clemmetsson fördes till Em.”

Britta Clemmetsdotter, 12 år och Rangel, 5 år, var troligen sondöttrar till Olof Clemmetsson. Båda flickorna dog i pest 1711.

(Ur ”Där papper formas”, Oskarshamns kultur nämnd).

Under åren 1683–1689 föddes 17 barn i Emmekalv.

”-” -”- 1680–1698 dog 17 personer, därav 6 barn under 1 år.

Tjänstefolk på Emmekalvs krog:

1616 Carl, en piga. 1680–1681 Olof C., en piga. 1685 två drängar. 1687 Olof C., en dräng, en piga.

1688–1689 en dräng. 1699 Olof C. en piga. Boende på gården var också ”en vanför gosse under 14 år”.

Här får Du ytterligare några fakta om Abraham Persson av det som Britt Maria Ekstrand har hittat i arkiven. Huvudartikeln finns på sidan 5.

Död i Djupeträsk 20/5 1799.

Hans föräldrar härstammade från Mörlunda sn.

Vigd 20/11 1757 med

Brita Persdotter, f c:a 1732. Död i Djupeträsk 7/3 1795.

De fick sonen Per f 26/8 1758 på Kättelfjärden.

Familjen flyttade till Lilla Saltvik och därifrån till Mörkevik under Hycklinge.

Sonen Per f 24/10 1763 i Mörkevik. Båda dog i späda ålder.

Dottern Kerstin f 17/9 1765 i Hycklinge. Död i Djupeträsk 23/1 1853

Vigd 21/10 1800 med Nils Persson. De fick bl a sonen Abraham f 25/10 1803 i

Rosmåla under Rostorp. Han var skraddare i

Djupeträsk. Vigd 16/12 1826 med

Sara Persdotter. Dottern Susanna Maria f 30/1829 i Manketorps grind.

Hon vigdes 8/12 1860 med kronobåtsman Frans Wilhelm Åhl senare Nord.

De fick dottern Mathilda Sofia f 15/4 1863 i Hycklinge. Vigd med Karl Johan

Hyckenberg. De bodde i Nydalen under Skorpetorp.

Jag har bara följt en gren, men det finns mera att forska i för den som är intresserad. Abraham Perssons rättegångsprotokoll fann vi när vi sökte upp-gifter om den plats som jag numera bor på.

Britt Maria Ekstrand

Vid årsmötet den 19 februari informerade Genealogiska Föreningens ordförande, Ian Hamilton, om sin förenings verksamhet. Här ger Kurt Stenfelt ett referat.

Ian Hamilton berättar, att Genealogiska föreningen bildades redan 1933 och var under lång tid framöver landets dominerande förening för släktforskare. Så småningom bildades över hela landet regionala släktforskrföreningar underordnade GF. Med tiden har Släktforskarnas Arkiv vuxit fram och där hittar man t.ex.: SLÄKTNAMNSARKIVET-SVENSKA OCH UTLÄNDSKA SLÄKTBÖCKER OCH TIDSKRIFTER, OPUBLICERADE UTREDNINGAR OM SLÄKTER-ANTAVLOR I ALLA FORMAT. TIDNINGSKLIPP-UPPSLAGSVERK-REFERENSLITTERATUR OCH MATRIKLAR. DATAREGISRER OCH MANUELLA SÖKHJÄLPMEDEL-CD-ROM-

Ian Hamilton berättar om Genealogiska Föreningen på PLF:s årsmöte.

SKIVOR OCH INTERNET. KOPIE-RINGSMÖJLIGHETER-PERSONAL, SOM HJÄLPER DIG.

Föreningen ger ut tidskriften SLÄKT OCH HÄVD, som grundades 1950. Medlemskap inom Norden kostar (1999) 250:- för helår, men om man avstår från data-service betalar man 200:-. Vill man ha ytterligare information, kan man ringa 08-329680, fax 08-324650 eller skriva till Genealogiska Föreningen, Riksförening för släktforskning, Box 6442, 113 82 STOCKOLM. När det gäller hjälp

med forskarfrågor av olika slag, prioriteras i första hand föreningens egna medlemmar, meddelar slutligen Ian Hamilton.

Läsövning (1776)

Misterhielt Sachr de Delägen.
I. Calmar Linn Linnköpings Bygd, Linnatåns församling,
genomföres i O. med Östen Öjro, i S. med Adolfsfeldt Öst
i Håmander församling Calmar Bygd, - R. med Gryphala
fakt. Linn, M. Hjortkall, M.O. Hjöfnar och Hjortkallens -
Beröring, Linn, som bröts vid god 15 mil
Linn 7 1/2 från Linn Öjro, med Linn aföinge Linn
Linn Öjro, det som, som Linn Linn
Linn Linn Linn, som Linn Linn
Linn Linn Linn, som Linn Linn
Linn Linn Linn, som Linn Linn
Linn Linn Linn, som Linn Linn
Linn Linn Linn, som Linn Linn
Linn Linn Linn, som Linn Linn
Linn Linn Linn, som Linn Linn
Linn Linn Linn, som Linn Linn
Linn Linn Linn, som Linn Linn

forts. i nästa nr. Lösningen finns på sidan 12

Nya medlemmar i PLF

Nr	Namn	Postadress	Postnr Postort	Telefonnr
1380	Ingemar Sjöqvist	Järnvägsgatan 19	574 38 VETLANDA	0383-190 55
1381	Inger Tilstam	Ringduvegatan 31, 3 tr	724 70 VÄSTERÅS	021-35 38 58
1382	Lennart Carlsson	Flöjtstigen 15	577 36 HULTSFRED	0495-414 57
1383	Gunnar Håkansson	Rodergatan 5	572 60 OSKARSHAMN	0491-175 83
1384	Marianne Sundqvist	Vintrosagatan 11, 6 tr	124 73 STOCKHOLM	08-749 34 61
1385	Anita Kristersson	Staffansvägen 24	741 42 KNIVSTA	018-34 11 04
1386	Lennart Emriksson	Hedvägen 1	352 49 VÄXJÖ	0470-658 84
1387	Britta Karlsson	Stengatan 11	572 33 OSKARSHAMN	0491-832 18
1388	Olof Karlsson	Äggholmsgränd 7	572 62 OSKARSHAMN	0491-772 58
1389	Åsa Holmqvist	Lågum 2239	450 52 DINGLE	0524-408 81
1390	Monica Gustavsson	Falkenbergsvägen 21 C	392 44 KALMAR	0480-257 35
1391	Ulf Hjelmqvist	Tunavägen 70	194 55 UPPLANDS VÄSBY	08-590 925 21
1392	Ulric Björck	Tröskvägen 5 A	434 40 KUNGSBACKA	0300-162 26
1393	Arnold Bruman	Box 113	384 22 BLOMSTERMÅLA	0499-206 88
1394	Olof Hägerlund	Sjökarbyvägen 5	184 34 ÅKERSBERGA	08-540 642 90
1395	Maria Ljungvik	Br Berwalds väg 34	756 50 UPPSALA	018-?
1396	Lennart Höggren	ICA Förlaget AB	721 85 VÄSTERÅS	021-19 41 58
1397	Kjell Vikner	Förmansgatan 6, 5 tr	151 47 SÖDERTÄLJE	08-550 398 38
1398	Stefan Karlsson	Åbylundsgatan 36	582 36 LINKÖPING	013-14 21 92
1399	Rune Herbertsson	PL 612 Nyåkra	242 92 HÖRBY	0415-620 43
1400	Henry Söderberg	Nygårdsvägen 20 G	433 32 PARTILLE	031-44 46 79
1401	Inga-Lill Gustafsson	Vattugatan 6	570 90 PÅSKALLAVIK	0491-919 19
1402	Leif Engström	Edelundavägen 55	165 70 HÄSSELBY	08-471 95 33
1403	Fabian Persson	Laboratoriegatan 2	223 51 LUND	046-15 74 65
1404	Mauritz Myrefelt	Halva Månens gränd 2 D	393 59 KALMAR	0480-105 01
1405	Elis Antonsson	Strandavägen 149	380 52 TIMMERNABBEN	0499-230 09
1406	Berith Eriksson	Högbergsgatan 2 B	619 30 TROSA	0156-138 77
1407	Carina Sunesson	Tornslingan 20	142 61 TRÅNGSUND	08-771 56 97
1408	Karin Jegelius	Högbergsgatan 18	116 20 STOCKHOLM	08-643 84 48

30 nya medlemmar sedan förra utgåvan av PLF-nytt. Vi hälsar dem välkomna.

PLF-PROFILEN

Det är svårt att tänka sig PLF utan Sam Blixt. Han tillhör de allra första pionjerna och har följaktligen medlemsnummer 2. Det är också han, som ligger bakom det, som är så karaktäristiskt för just PLF, nämligen databasen. Utan hans kunskaper i data hade denna klenod inom släktforskningen knappast kommit till. Vem har en aning om, hur många svårigheter, som måste övervinnas, och hur många dataproblem, som måste lösas, innan en sådan skapelse kommer till? Det krävs emellertid inte bara kunskaper för att åstadkomma detta, det krävs också ett brinnande intresse och en vilja, som ligger långt utöver det vanliga och en beredskap att

Sam Blixt

offra av sin dyrbara tid. Och detta utan krav på ekonomisk ersättning! När man ser Sam Blixt i aktion, förstår man, hur värdefullt det ideella arbetet i folkrörelse-Sverige har varit och fortfarande är. Till allt som nämnts kommer den omfattande korrespondens med släktforskare över hela världen, som han har via telefon och inte minst E-mail. Det finns ett stort intresse för innehållet i Sams databas och intresset blir bara större.

Nu har PLF:s styrelse beslutat att nominera Sam Blixt till förbundsstyrelsen och försöka förankra nomineringen inom PLF:s verksamhetsområde. Det blir svårt att hitta ett starkare namn.

Anders Thunberg

Bagge till Berga

Under 1600-talet hade släkten Bagge en betydande roll i Döderhults socken främst *Bengt* och *Per Bagge*. Det kan därför vara motiverat att redogöra för deras bakgrund.

Måns Pederson till Berga i Högsby kommun fick sitt sköldebrev av Sten Sture d.y. den 29 februari 1517. Sonen *Halsten Månsson* upptog sin moders, Karin Bagge av Botatorp, släktnamn. Han gifte sig med *Karin Slatte*, dotter till *Anders Nilsson* till Yxnaberga i Södra Möre. I äktenskapet föddes flera söner bl.a. Bengt och Peder. Släkten fortlever ännu i de båda grenarna ”Bagge af Berga” och ”Bagge af Söderby”.

Bengt Bagge d.ä. var gift med *Margareta Some*, dotter till ståthållaren på Kalmar slott. Germund Svensson Some. Bagge tillhörde Smålands förmögnare lågadel och tillsammans med sina bröder Anders och Bröms ägde han på 1560-talet över trettio hemman i landskapet.

Under åren 1556–1559 var Bengt Bagge fogde i Handbörds och Uppvidinge härader och häradshövding i Sevede 1558. Han anlätades även för militära uppdrag, sålunda deltog han i fälttåget i Blekinge 1564, fick befäl över Amund Stenssons ryttare 1565 och var med detta år i slaget vid Axtorna samt var knektöverste under fälttåget mot Norge 1567. I april detta år beordrades han att jämte Johan Abel med åtta i Kalmar utrustade skepp hålla tillförseln öppen och sjön fri från kapare på tyska sidan. I juni var Bengt Bagge till sjöss och tjänstgjorde troligen som befäl under brodern Peder på ”Svenske Hektor” denna sommar.

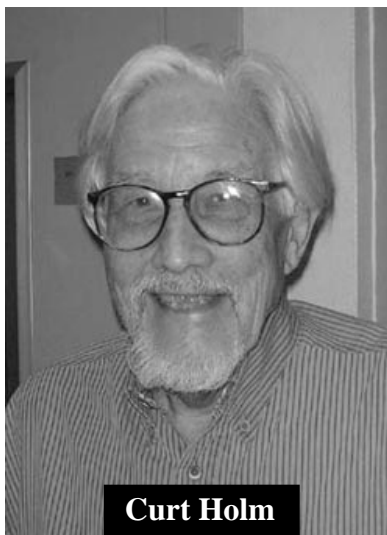
Efter förtjänstfullt deltagande i Erik XIV:s krig mot Danmark (Nordiska sjuårskriget) anslöt han sig liksom många andra frälsemän i Småland till hertigarnas uppror och avgav trohetsförsäkring till hertig Johan 1568 samt fick i uppdrag att utrusta en flotta i Kalmar.

Redan året efter blev han och brodern misstänkta för delaktighet i en konspiration för att befria Erik XIV, varefter de utan att kunna överbevisas, mistroddes av Johan III. Dennes motvilja mot Baggar resulterade 1577 i förnyade ingripande mot dessa och denna gång troligen inte utan orsak. Ståthållaren på Kalmar slott, Krister Gabrielsson Oxenstierna, fick order att fängsla Bagges hustru jämte bröderna Anders och Bröms men även Bagges son och en man benämnd Per Murarmästare. Bagge själv hade tidigare fängslats och förts till Stockholm. Han bekände att han väl visste om brodern Anders ”förrädiska tal”, men även sin egen, hustruns och en del andras skuld, speciellt sin egen sons. I ett brev den 27 maj omtalas, att Bagge och Per Murarmästare var dömda till livet ”för sina grova uppsåt” och han avrättades detta år i huvudstaden. Övriga av de här nämnda inblandade undgick troligen dödsstraff, men hustrun kvarhölls i fängelse till årets slut. Gården Berga drogs in till kronan, men återlämnades till arvingarna av Gustav II Adolf 1621.

Bengt Bagge d.y. var gift med *Elsa Ryding*, dotter till Per Ryding. Bagge började tidigt köpa upp hemman i Döderhults socken. 1642 köptes Solberga och Norrby. Solberga fick säterirättigheter, vilka 1674 fördes över till Kyrkeby. Bagges godsinnhav omfattade bl.a. Fagereke nr 1 och 3, Stensjö nr 1 och 2, Lagmanskvarn, Djurhult nr 1, Glabo, Århult, Djupeträsk, Kyrkeby, gårdar i Klämna, Sörvik, Flat-hult och Hycklinge. När Bengt Bagge dog 1661 ärvdes gårdarna av *Per Bagge*, som var gift med *Elsa Ebba Fleming*. Under Bagges tid förlorade Solberga sin betydelse dels genom nedläggningen av säteriet, dels genom att gästgiveriet flyttades till Norrby.

Vid reduktionen på 1680-talet förlorade släkten de flesta av gårdarna i socknen (en del hade tidigare sålts), men Solberga gick ur släkten först 1715.

Källor: Svenskt biografiskt lexikon, 2:a uppl. 1920.

Curt Holm

Curt Holm och hans hustru Maj tillhör PLF-nyttis redaktion. Vid årsmötet valdes båda in som suppleanter i styrelsen. De är entusiastiska forskare i lokal historia och PLF-nyttis läsare har tidigare gjort deras bekantskap genom artikelsen om Sörvikroten. Här får vi ytterligare ett exempel på deras djupdykningar i hembygdens historia.

Tidsplan 2000/2001

Vid PLF:s årsmöte den 19 februari fastställdes följande tidsplan för ett år framåt:

Datum	Klockan	Verksamhet	Lokal
000329	18.00	Styrelsemöte	Arbetsstugan
000412	13.00	PLF-nytt nr 53	Arbetsstugan
000506	10.00	Föreningsmöte	Logelokalen
000802	18.00	Styrelsemöte	Arbetsstugan
000816	13.00	PLF-nytt nr 54	Arbetsstugan
000825-000827		Riksstämman i Linköping	
000902	10.00	Föreningsmöte	Logelokalen
001011	18.00	Styrelsemöte	Arbetsstugan
001025	13.00	PLF-nytt nr 55	Arbetsstugan
001118	10.00	Föreningsmöte	Logelokalen
010117	18.00	Styrelsemöte	Arbetsstugan
010131	13.00	PLF-nytt nr 56	Arbetsstugan
010217	10.00	Årsmöte	Logelokalen

AU sammanträder i regel onsdagar i veckan före styrelsemöte samt vid behov.

Som ombud till riksstämman utsågs Birgitta Drehmer, Britt Maria Ekstrand och Barbro Sander. Dessutom uppdrogs åt styrelsen att eventuellt välja flera.

Utdrag ur årsmötesprotokollet:

Gunnar Källenius meddelade att man nu inte längre kan låna mikrofilmsrullar på biblioteket. Dessa är överförda till PLF:s lokal (Arbetsstugan). Ett visst missnöje med detta framkom bland några medlemmar, varför uppdrogs åt styrelsen att arbeta fram ett förslag, som gör rullarna i någon mån tillgängliga för medlemmarna.

Lösning till läsövning

Misterhult Sochn är Belägen

§ 1 I Calmar Län Linköpings Stift, Tunaläns härad, gräntsar i Ö: mot Öster-Sjön, i S: mot Döderhult Sn i Stranda härad Calmar Stift, i V: mot Christdala N:V: Tuna, N: Hjorthed, N:O: Västrums och Gladhammars Sochnar, håller i omkrets vid pass 15 mil, hvaraf 7 höra till Sjösidan, och the öfrige till landssidan, då man nämln tager visse byar till stationer, men skulle man följa yttersta gräntsen af alla thenna Sochnens ägor och tillhörigheter, stege mil-antalet vist till några och tjugu, (och?) ehuru tilltagsen man här tyckes vara, torde dock någon trovärdighet framlysa vid åtankan af följande omstämigheter

Nästa nummer av PLF-nytt kommer ut i augusti.

Utdrag ur årsmötesprotokollet:

Bestämde att årsavgiften skulle vara oförändrad för år 2001, nämligen 100:- för enskild medlem, 150:- för föreningar samt 25:- för familjemedlem och ungdom.

Frågor på databasen sänds till

PLF, Box 23, 572 21 OSKARSHAMN

Tel. Arbetsstugan 0491-153 82

E-post: plf.oskarshamn@post.netlink.se

Kostnader för brevfrågor.

Vi tar **20 kronor per svar** enligt det särskilda frågeformuläret eller för brev med max fem frågor.

Vi tar **40 kronor för samma tjänster** till icke medlemmar.

Sänd också med ett **frankerat svarskuvert!**

Avgifterna för svar på brevfrågor kan sändas in via postgiro eller på annat sätt.

Ange på frågeblanketten Du sänder in, vilket av betalningssätten som använts. Om pengarna sänds via postgiro, så meddela på talongen, vad pengarna är avsedda för.

Det kan ibland uppstå missförstånd om detta.